

1 Opening

De voorzitter, M. M. G. R. Bol opent de vergadering. Aanwezig zijn 110 leden.

2 Notulen van de 57e voorjaarsvergadering

De notulencommissie, bestaande uit mw. E. M. van Brero en de heren H. van Medenbach de Rooy en W. Boxsem, heeft de notulen goedgekeurd.

3 Benoeming notulencommissie

In de commissie ter verifiëring van de notulen van de 59e najaarsvergadering worden benoemd F. Nijpjes, L. J. M. Faase en R. A. M. van Hoesel.

4 Ingekomen stukken en mededelingen

- het Bestuur was aanwezig als genodigde bij de viering van het 75-jarig bestaan van het rentmeesterskantoor 't Schoutenhuis.
- eveneens was de KNBV vertegenwoordigd bij het symposium Let there be forest.
- uit de gevoerde enquête blijkt dat de grootste belangstelling bestaat voor een buitenlandse KNBV excursie naar Hongarije.
- nieuwe leden: H. F. Gelens, W. J. Swart, H. A. J. Roels, A. B. Gijtenbeek, M. T. Schoemaker, H. J. E. van Beuningen, J. C. J. de Boer, R. A. Repko, T. B. J. Keizers, mw. E. J. M. van Loon, H. Feenstra, A. J. Reeders, P. M. J. van Gisbergen, mw. A. de Fraitvre, J. Bouw, J. Klement, Th. Bos, L. L. Geerts, A. J. I. v. d. Waart.
- opgezegd heeft: J. A. Kamerling.

5 Vaststellen jaarverslag

De vergadering keurt het verslag goed.

6 Vaststellen begroting 1984

Door de penningmeester B. Groenhuis wordt een toelichting verstrekt.

Lasten:

- aanzienlijke stijging van administratiekosten
- stijging kosten tijdschrift
- bijdrage activiteitenfonds verlaagd van f 10.000,- naar f 5.000,-

Baten:

- contributie stijgt iets door stijging aantal leden
- rente opbrengst daalt
- advertentie opbrengsten nemen sterk af
- minder opbrengsten overdrukken

Conclusie:

gezien de stijging van de lasten en een daling van de baten stelt het bestuur voor de jaarcontributies met f 10,- te doen stijgen hetgeen eveneens geldt voor de abonnementen. De vergadering gaat met dit voorstel akkoord.

Door een spontane donatie van f 10,- voorkomt de heer Heybroek dat de KNBV 1984 ingaat met een negatief saldo. Dergelijke spontane donaties worden door het bestuur bijzonder gewaardeerd.

Uit de vergadering komt de vraag naar voren of het mogelijk is dat verhogingen van contributies en donaties in het vervolg eerder bekend kunnen worden gemaakt. Tevens wordt de zorg uitgesproken over de steeds toenemende kosten die voortkomen uit het publiceren van ons tijdschrift. De penningmeester maakt bekend dat getracht wordt meer opbrengsten te krijgen o.a. door middel van:

- het opvoeren van het aantal advertenties
- een goedkopere lay-out
- verlaging van de drukkosten
- ervoor te zorgen dat de themanummers niet teveel van het budget opeisen.

Er wordt dus duidelijk gezocht aan de opbrengstenkant opdat inhoudelijk ons tijdschrift op het huidige peil kan doorgaan.

7 Bestuursmutaties

- Redactiecommissie

De heren A. van Maaren en H. M. Heybroek treden reglementair af en zijn herkiesbaar. Het voorstel van het bestuur om de beide heren te herbenoemen wordt

door de vergadering met algemene stemmen aanvaard.

8 Voorstel meerjaren Activiteitenprogramma

Naar aanleiding van het voorstel van het bestuur komen de volgende aanvullingen vanuit de vergadering:

- bij het bespreken van de boomsoorten dient men zich niet te beperken tot enkele boomsoorten,
- besteed veel aandacht aan de p.r.
- voeg aan de discussie het onderwerp „groeiplaats” toe.

9 Mededeling uit wetenschap en praktijk

De mededelingen en opmerkingen hadden met name betrekking op het onderwerp zure-regen. Alom bezorgdheid. Aangedrongen wordt dat ook onze Vereniging op deze problematiek zou moeten inspelen. Door A. W. H. van Weelderen wordt uiteengezet dat Staatsbosbeheer bezig is met inventarisatie en onderzoek. Besloten wordt eerst het vooronderzoek van Staatsbosbeheer af te wachten alvorens de vereniging zich met de zure-regen gaat bezighouden.

10 Aanwijzing “Mispeleindsche en Neterselse Heide als Natuurmonument”

Namens de eigenaar wordt door A. A. C. van Leeuwen een inleiding gehouden. Door de heer Van Leeuwen werd o.a. gesteld dat:

- er nog zeer vele onduidelijkheden zijn wat nu de werkelijke (o.a. de financiële) gevolgen zijn voor een eigenaar.
- dat het voor een eigenaar uitermate teleurstellend is om te ervaren dat ondanks het feit dat er door goed

beheer van de eigenaar een zeer waardevol gebied is ontstaan, de overheid toch meent zich zeer diepgaand met het beheer te moeten gaan bezighouden. Daarbij komt nog dat de aanleiding tot de voorlopige aanwijzing tot natuurmonument, nl. het op onjuiste wijze verichten van een aantal beheersmaatregelen, onjuist blijkt te zijn.

- dat bij de gehele procedure de boscop-eigenaar nauwelijks betrokken wordt.
- de toekomst door vele boscop-eigenaren als onzeker wordt ervaren.
- de aanwijzing zich geheel richt op het bos en aangrenzende natuurterreinen terwijl agrarische gronden opvallend buiten de aanwijzing worden gelaten.
- de eigenaar in overleg met de overheid (SBB) een beheersplan heeft opgesteld. Deze “overeenkomst” wordt nu volledig ter zijde gelegd.

De heer Smit geeft vervolgens de visie van de KNBV weer. Enkele punten uit de discussie o.l.v. de heer Bol:

- De Natuurbeschermingswet is met name gericht op “paniek-situaties” en in tweede instantie indien de eigenaar daar zelf om vraagt. Deze relatief jonge wet is nog volop in ontwikkeling waardoor overlegsituaties in het gedrang kunnen komen. Wel moet het duidelijk worden wat de financiële gevolgen zijn voor de eigenaar.

- Er zal een discussie op gang moeten komen of de bosbouw de natuurbehoudsaspecten respecteert. Met andere woorden: vormen bosbouw en natuurbehoud tegenpolen of liggen zij in elkaars verlengde.

- Gezien de gang van zaken in Brabant is bij de boscop-eigenaren duidelijk een gevoel van onvrede aanwezig. Open overleg is dringend gewenst.

11 Sluiting

KNBV

Strategie voor de activiteiten van de KNBV voor de komende twee à drie jaar

1 Inleiding

In de nota “Doel en Middelen” heeft de KNBV het voorstellen kenbaar gemaakt meer naar buiten te treden als de behartiger van de belangen van de bosbouw. Wil een dergelijk naar buiten treden een consequente lijn volgen dan moet duidelijk zijn welke gemeenschappelijke uitgangspunten de leden van de bosbouwvere-

ning hanteren bij de beoordeling van de vraag wat bosbouw inhoudt en wat dus “bosbouwkundig verantwoord” mag heten.

Er dient dan ook een nauwe relatie te ontstaan tussen de intern- en extern gerichte activiteiten.

Het thans voor u liggende geschiedt heeft een tweeledig doel:

- het wil een aanzet zijn tot de discussie over de ge-

meenschappelijke *uitgangspunten*

• het wil aangeven welke onderdelen van de uitgangspunten een nadere uitwerking behoeven en hoe tot die nadere uitwerking te geraken (*De Strategie*).

2 Begripsomschrijvingen

Alvorens in te gaan op de kenmerken van verantwoord bosbouwkundig handelen een paar omschrijvingen van begrippen die in deze nota voorkomen.

Bosbouw

Bosbouw is het geheel van doelbewust menselijk handelen dat erop gericht is bos te ontwikkelen en in stand te houden.

Binnen dit veld van de bosbouw kunnen vervolgens een aantal aspecten onderscheiden worden:

Bospolitiek

Bospolitiek is het geheel van activiteiten dat zich bezighoudt met het kiezen en vastleggen van de doelen die in de toekomst bereikt of gewaarborgd moeten worden.

Bosbeleid

Onder bosbeleid wordt in het spraakgebruik veelal verstaan het beleid, zoals dat door de overheid wordt gevoerd. Het is dan te definiëren als het bestuurlijk proces dat volgt op de politieke besluitvorming en dat dient om politiek genomen besluiten te realiseren met door politiek beschikbaar gestelde middelen.

Doch niet alleen de overheid, ook de boseigenaar voert een beleid bij het beheer van zijn bosbezit. Immers hij formuleert zijn eigen doelen en tracht deze te verwezenlijken.

Wij kiezen hier voor een brede omschrijving die ook dit beeld omvat. Bosbeleid is dan het sturen van de bosontwikkeling en het bosgebruik, gericht op het realiseren van de gekozen doelstelling. Het is maatgevend voor het bosbeheer. Het is de toetssteen waarop alle beheersmaatregelen op hun effectiviteit getoetst moeten worden.

Bosbeheer

Bosbeheer is de zorg voor een bepaald bos. Deze zorg uit zich in de ontwikkeling, de instandhouding en het gebruik van dat bos.

3 Het doel van de bosbouw

In de begripsomschrijvingen ligt reeds besloten dat het steeds gaat om de mens die handelend optreedt in het bos en die daarbij zelf maatstaven formuleert voor zijn eigen handelen. Bij dat handelen is echter ook het voortbestaan van andere levende wezens in het ge-

ding. Het is dan goed te bedenken dat de mens deel is van het ecosysteem aarde. De bosbouwer is daarom verplicht het ecosysteem bos met zorg te benaderen.

Naast deze algemene niet tijdgebonden betekenis van het bos als onderdeel van onze leefomgeving heeft het bos betekenis voor de actuele voorziening in tijdgebonden behoeften vanuit de maatschappij zoals het voortbrengen van hout en recreatieruimte. Binnen het kader dat de bosinstandhouding stelt verzorgt de mens het bos zodanig dat de door hem gewenste producten beschikbaar komen.

Doel van de bosbouw is daarom: het duurzaam in stand houden van het bos als noodzakelijk onderdeel van de leefomgeving van de mens en binnen dit kader het bos zodanig te verzorgen dat het voorziet in zijn materiële en immateriële behoeften.

4 De twee componenten van bosbeheer

De beheersmaatregelen die tezamen ons bosbouwkundig handelen uitmaken zijn in te delen in twee groepen.

De eerste groep omvat de maatregelen die het *huidige* gebruik van het thans aanwezige bos mogelijk moeten maken. Ontsluiting opent het bos voor de afvoer van producten maar ook voor de verpozing zoekende wandelaar.

De houtoogst laat een deel van de bijgroei en de in het bos aanwezige houtvoorraad ter beschikking komen voor menselijk gebruik. Aard en omvang van al deze maatregelen worden bepaald door de mogelijkheden van het *thans* aanwezige bos en door de *huidige* vraag uit de samenleving.

We vatten deze maatregelen samen onder de term *bosgebruik*.

Een tweede groep van maatregelen beoogt de instandhouding en verdere ontwikkeling van het bos. Verjongs en verzorgen, maar ook het weloverwogen niets doen behoren tot deze categorie.

Deze groep van maatregelen beïnvloedt de gehele levensgemeenschap bos, een "*levensgemeenschap van planten en dieren, waarin boomvormende soorten aspectbepalend zijn*". (Structuurvisie op het bos en de bosbouw, 1977).

Niettemin richt het bosbouwkundig handelen zich vrijwel uitsluitend op (het boomvormende deel van) de vegetatie. We vatten deze categorie van maatregelen daarom samen onder de term *bosontwikkeling*. Ze hebben als gemeenschappelijk kenmerk dat ze gericht zijn op een verre toekomst.

5 Eisen aan verantwoord bosbeheer

De overheid, de eigenaren en belangengroeperingen maken verschillende aanspraken op het bos en met

name op het bosgebruik. Deze aanspraken dienen in overleg uit te monden in bospolitiek.

Over dit proces als zodanig zijn in het kader van deze nota geen uitspraken te doen.

In het bosbeheer komen echter de tijdgebonden wensen uit de samenleving vaak in conflict met de beperkingen die de actuele situatie van het bos aan het gebruik stelt.

Anders gezegd: de wens tot bosgebruik kan in conflict komen met de bosontwikkeling.

De criteria voor verantwoord bosbeheer zijn vooral te ontleen aan dit conflict. Het zijn de minimum-eisen die gesteld moeten worden aan de bosontwikkeling en vooral aan de continuïteit van die ontwikkeling.

Omschrijving van deze minima moet een eerste zorg zijn van de KNBV omdat daar grenzen liggen die in tegenstelling tot de politieke beleidskeuzen niet overschreden kunnen worden.

In dit kader zijn de randvoorwaarden te noemen:

Stabiliteit

De bosbeheerder dient in elk geval een bos in stand te houden of te ontwikkelen dat een zekere mate van ongevoeligheid heeft voor natuurlijke invloeden als droogte, storm, insektenplagen e.d.

Daarnaast heeft met name de overheid de plicht om invloeden van buitenaf die de stabiliteit van het bos kunnen ondermijnen te weren.

Variatie in bostypen

Voorzover dat mogelijk is binnen de grenzen van de ecologische stabiliteit moet het bos voldoen aan minimumeisen inzake de variatie in bostypen. Dit om veelzijdig gebruik in de toekomst veilig te stellen.

Economische basis

Om een optimale duurzaamheid te garanderen is het goed te streven naar een situatie waarin de kosten van de bosontwikkeling gedekt worden door de opbrengsten uit het bosgebruik.

Anderzijds moet het beheer streven naar een dermate brede aanvaarding van de beheersvorm dat de samenleving zal willen bijspringen op het moment dat de kosten van het beheer niet meer door de opbrengsten van het bosgebruik worden gedekt.

Mogelijkheid tot bosgebruik

Zowel nu als in de toekomst zal het bos meerdere gebruiksmogelijkheden moeten bieden. Het minimum aantal gebruiksmogelijkheden hangt samen met de maatschappelijke acceptatie. De schaal waarin deze minima gezien moeten worden, wordt vooral bepaald door de intensiteit van maatschappelijke eisen die aan het bos gesteld worden.

De vervulling van functies door het bos moet een zo-

danig niveau hebben dat de samenleving dit aanvaardt als motief voor de bosinstandhouding. Aan het bosgebruik is anderzijds ook een maximum te onderkennen. Dat ligt daar waar de bosontwikkeling door de intensiteit van het bosgebruik in gevaar komt.

6 De strategie

In deze paragraaf worden de lijnen ontwikkeld via welke gewerkt moet gaan worden om te bereiken dat de KNBV slagvaardig en effectief naar buiten kan treden als "behartiger van de belangen van de bosbouw".

In paragraaf 2 zijn binnen bosbouw drie begrippen onderscheiden:

Bospolitiek

Bosbeleid

Bosbeheer

Bospolitiek en Bosbeleid enerzijds en Bosbeheer anderzijds vragen in hun benadering en behandeling weliswaar verschillende werkwijzen, maar kunnen niet als onafhankelijk van elkaar benaderd worden.

Ingenomen standpunten in het kader van Bospolitiek/beleid zullen gebaseerd moeten zijn op inzichten en opvattingen voortkomend uit het Bosbeheer.

Omgekeerd zullen door de KNBV vertolkte standpunten op het politieke niveau in het beheer waar gemaakt moeten worden. Dit beheer zal zodanig maatschappelijk georiënteerd moeten zijn dat het, via de weg van de politiek en het beleid, maatschappelijk geaccepteerd wordt.

De strategie zal zich daarom moeten richten op de drie terreinen tegelijkertijd, in onderlinge samenhang en in wederzijdse beïnvloeding.

I Bospolitiek en Bosbeleid

In hoofdlijn zijn twee groepen van activiteiten te onderscheiden:

a snel en adequaat reageren op plotselinge gebeurtenissen of ontwikkelingen,

b het continu aandacht vragen en vooral begrip kweken voor bosbouw (wordt verregaand gedekt door het begrip "public relations").

Ad a

Dit werkterrein is door zijn aard een eigen taak van het bestuur. Het bestuur zal de leden continu informeren via het tijdschrift, en zich zowel over de aard van de gevoerde actie als over de daarbij ingenomen standpunten verantwoorden in de ledenvergadering.

Het bestuur moet inzake de bospolitiek alert en op eigen verantwoordelijkheid kunnen reageren. Het bestuur heeft een verantwoordingsplicht jegens de vergadering achteraf.

Ingeval van voorspelbare zaken zal de voorzitter in zijn openingsrede op de ledenvergadering daarop inspelen.

Zowel binnen het bestuur alsook vanuit de ledenvergadering zal gewerkt moeten kunnen worden op basis van meerderheidsstandpunten.

Ad b

De bij de P.R. te hanteren uitgangspunten en de hoofdlijnen van de toe te passen methodieken zullen eens per jaar door het bestuur in de ledenvergadering ter discussie worden gesteld.

De uitvoering van de Public Relations is een taak van de redactiecommissie. Het tijdschrift is slechts één van de middelen.

Binnen het door de ledenvergadering geformuleerde kader, kan de redactiecommissie haar taak op eigen verantwoordelijkheid uitvoeren.

II *Bosbeheer*

In een continu-proces van studie en discussie zullen de uitgangspunten van Bosbeheer, zoals verwoord in de vorige paragrafen van deze nota, nader moeten worden verdiept, uitgewerkt en vooral geconcretiseerd.

De in deze discussie verworven inzichten en geformuleerde standpunten zullen uiteindelijk de basis zijn voor de activiteiten onder I genoemd. In de mate waarin deze basis hechter is doortimmerd, zullen de P.R.-activiteiten consequenter kunnen worden uitgevoerd.

Bij dit werkkterrein zijn alle geledingen van de vereniging direct betrokken. De KNBV moet binnen de Nederlandse maatschappij het platform zijn waar zinnig en zakelijk, vakkundig en op hoog niveau over bosbeheer gesproken wordt; niet alleen intern, maar ook in samenspraak met buitenstaanders. Het is een taak van de vereniging het openbare gesprek over bosbeheer op een zo hoog mogelijk niveau te brengen, los van belangenbehartiging.

Wijze van uitvoering

Studiekring

De discussies in het kader van de Studiekring-vereniging moeten leiden tot verdieping van de inzichten in de bosbouw door middel van verkenning van de theoretische grondslagen van dit vakgebied.

Afhankelijk van het onderwerp zal de bestudering ervan in samenspraak met derden worden uitgevoerd. De integrale verslaglegging van de discussie vindt plaats in het tijdschrift.

De conclusie van de discussies wordt jaarlijks gerapporteerd aan de ledenvergadering.

Ledenvergadering

De discussies in de ledenvergadering dienen te leiden tot het formuleren van standpunten van de vereniging, in de geest van het geformuleerde in paragraaf I.

Bijzondere bijeenkomsten

Discussies in het kader van dit soort bijeenkomsten hebben tot doel bevorderen van discussies over de bosbouw.

Activiteitencommissie

Het is de taak van de activiteitencommissie discussies over Bosbeheer in het kader van ledenvergaderingen en bijzondere bijeenkomsten zowel organisatorisch als inhoudelijk voor te bereiden.

Bovendien draagt de activiteitencommissie ervoor zorg dat een zodanige rapportage van de discussies plaatsvindt dat op basis daarvan conclusies door de ledenvergadering kunnen worden geformuleerd.

Redactiecommissie

Uiteraard is het tijdschrift een zeer belangrijk middel bij het voeren van de discussies over het Bosbeheer, zowel intern als extern.

Het is de taak van de redactiecommissie daarvoor zorg te dragen; daarbij reagerend op en ruimte biedend voor de activiteiten van de Studiekring en de Activiteitencommissie.

Zo mogelijk dienen discussies in de Studiekring en in de ledenvergadering in het tijdschrift te worden voorbereid.

Het Bestuur

Het Bestuur is, naar de ledenvergadering toe, uiteindelijk verantwoordelijk voor alle activiteiten van de vereniging. Daarbinnen is het haar primaire taak het gehele proces voortdurend te sturen en ervoor te zorgen dat de activiteiten ook daadwerkelijk worden uitgevoerd. Het Bestuur zal hieraan vooral vorm geven door jaarlijks, in de najaarsvergadering, een voortschrijdend activiteiten-programma ter discussie te stellen.

Dit activiteiten-programma zal worden opgesteld in overleg tussen het Bestuur en Studiekring, Redactiecommissie en Activiteitencommissie.